

I. K.	K. B.	J. H.	J. S.	Di	Pr	Pu	Ná	Od	P	F. R.	E. V.
1:2,0	1:2,1	1:0,9	1:2,0	1:0,6	1:1,2	1:0,9	1:1,2	1:1,4	1:1,2	1:1,9	1:1,9

Po I. Kadlečikovi nasledujú traja slovenskí jazykovedci (K. Buzássyová, J. Horecký, J. Sabol), ktorých individuálny odborný štýl sme skúmali pred piatimi rokmi (Šimková, rkp.); po prvej dvojitej čiare sú výsledky, aké uvádza J. Mistrík (1985) pre dialogické, prozaické, publicistické a náučné texty; po druhej dvojitej čiare nasledujú výsledky kolektívu M. Těšitelovej z analýzy textov odborného a publicistického štýlu (1983). Posledné údaje pochádzajú z výskumov epištolárnych textov, ktorým sa u nás venuje F. Ruščák (1988), a zo sondy do súkromnej korešpondencie L. Novomeského, ktorú urobila E. Valeková (1988). – Jednotliví autori uvádzajú výskyt jednoduchých viet a súvetí v absolútnych číslach alebo v percentách; na spoločného menovateľa sme ich dali kvôli prehľadnosti.

Ako vidno z tabuľky, ideálny pomer 1:1 nedosiahol nikto a značné odchýlky od neho vykazujú aj analýzy textov jedného druhu v rámci toho istého funkčného štýlu (porov. výsledky analýzy lingvistických textov). Nevieme zatiaľ posúdiť, do akej miery je blízkosť tohto štatistického ukazovateľa v korešpondencii I. Kadlečika (1:2) a v epištolárnych textoch, ktoré skúmali F. Ruščák (1:1,9) a E. Valeková (1:1,9), vecou „náhody“, ale svoju úlohu tu zrejme zohráva profesionálna orientácia autorov listov (v súbore F. Ruščáka sú aj listy spisovateľov – M. Figuli, Š. Krčméryho, P. Jilemnického).

Pomer jednoduchej vety a súvetia sa vo všeobecnosti nepovažuje za znak funkčného štýlu, ale skôr za príznak individuálneho autorského štýlu. Výskumy idúce týmto smerom síce ukázali, že pomer dvoch základných typov vetných celkov v texte jedného autora je relatívne stabilný (Těšitelová a kol., 1985), ale podrobnejší rozbor listov I. Kadlečika tomu nenasvedčuje.

List	Počet viet	Jednoduché vety:súvetia	
		absolútne čísla	relatívny pomer
1.	2	1:1	1:1
2.	9	4:5	1:1,25
3.	55	19:36	1:1,89
4.	16	12:4	1:0,33 (3:1)
5.	26	7:19	1:2,71
6.	24	15:9	1:0,6 (1,66:1)
7.	12	3:9	1:3
8.	15	3:12	1:4
9.	33	6:27	1:4,5
10.	48	10:38	1:3,8
11.	10	2:8	1:4
12.	19	7:12	1:71
Spolu	270	89:181	1:2,03

Rozptyl pomerov (rozdiel medzi najmenším a najväčším pomerom má hodnotu 4,2) je na taký malý rozsah textu naozaj veľký, ale dobre odráža charakter súkromnej korešpondencie – vysoký stupeň situačnosti (kontextovosti) a subjektívnosti.

Dva v tomto smere najpríznakevjšie listy (4. a 9., obidva z roku 1973) zreteľne ukazujú, akými rozličnými jazykovými (aj gramatickými) prostriedkami môže človek stvárniť skutočnosť, ktorú žije, i to, ako ju práve prežíva.²

List č. 4

Martin 31. 1. 1973. Priateľu,

list prišiel v poriadku aj s prílohou. Spisovateľ je dipl. ing. ľudských duší: prečítal si moje myšlienky na základe bezdrôtovej telepatie, lebo čosi som o prílohe počul a túžil som mať ju tak, ako ju mám. Vďaka aj za poéziu: je to úľava a posilnenie. Dobrú literatúru si prečítam rád. U nás je mŕtvo a smiešne. A hlúpo. Dni idú, tvrdne chlieb, pribúda samoty. V osirelých sa havranov zmenil kďedel sokolov. No žijem, ergo som, povedal by filozof: Tvoj rozhovor je vynikajúci a poučný a možno aj užitočný.

Nazdar aj Tebe, aj Vám. Ivan.

Neukážeš sa v lete v našich končinách? Mám chatu v krásnom okolí Ban. Štiavice – pri jazere. Bol by som rád. Malé auto ešte vládze.

List č. 9

Priateľu,

to je teda fakt, že som potreboval dostať list, veď žijem ako v studni. A potreboval som list lepší, prajem Ti, aby si mi napísal lepší. Inak musíme – pokorne a vytrvalo – brať veci, aké sú, dávať hodnotu a zmysel materiálu, ktorý máme poruke, ktorý je nám daný. Neočakávať lepšie, nemať nádej, lebo to je operetné, gýčové a napokon podlé, priekupnícke: mať nádej znamená očakávať honorár za statočnosť, ktorá musí byť bezpodmienečná a beznádejná – iba toto je pravá statočnosť. Nádej oslabuje, zväzuje, spohodľňuje a uspáva ducha; je to droga, ópium. Ale rátať s tým, zmieriť sa s tým, že človek bude bitý, ponížený – a napriek tomu myslieť, tvoriť, nezradiť seba atď., to je ono. Ani nebojovať proti zlu, lebo koľko zla už napáchalo toto ustavičné bojovanie, ale po troche a vytrvalo robiť z neho opak, zmysel, tvar: hlina, blato je podlé, ale prečo proti nemu bojovať, ničť ho, veď sa to nedá: urobiť radšej z neho vázu, krčah hoci na víno a ním sa radšej ožrať. A tak som si zamoralizoval, čo je vždy hlúpe; ale ja nemoralizujem, ani nikoho neučím, len o tom uvažujem, dokonca ani neviem, či to sám dodržiám, je to len cieľ. Ale radšej budem mať takýto cieľ, radšej neprídem k takémuto cieľu, ako by som mal mať maličký a ľahko splniteľný cieľik. Ale aj to sú možno len reči. ...

... Nuž tak. A ozvi sa, bratu, čo sa deje. Ako je na tom Tvoj Janek? Pozdravujem Tvoju rodinu a všetkých spravodlivých, prajem Ti vnútornú silu, veľa miernosti a intelektu. Ivan

Martin 29. 9. 73

² Kompaktnejšie úryvky z korešpondencie uvádzame v doslovnom prepise a zachováme aj pôvodnú formálnu úpravu (rozloženie časovo-miestnych údajov, oslovení, podpisov, usporiadanie odsekov a pod.), z čoho sa takisto dajú vypozerovať štylistické špecifiká epištol i originalita konkrétnych autorských postupov; niektoré z nich podrobnejšie komentujeme v častiach 2 a 3.